

KLAAS KORNELIS STUIVINGA, VAN MOLENAAR TOT BOOMKWEKER

door H.A. Hachmer te Noordhorn.

In het begin van de vorige eeuw vestigde zich ene Klaas Kornelis Stuivinga als molenaar te Leens. Met behulp van archiefstukken was het mogelijk een deel van zijn leven te reconstrueren.

Klaas werd op 28 april 1793 te Middelmstum geboren. Zijn ouders waren Kornelis Klaassens en Grietje Berents. Op latere leeftijd kwam het gezin in Eenrum te wonen. Zijn vader werd daar molenaar. In deze plaats leerde Klaas zijn eerste vrouw Julia kennen. Julia behoorde zeker niet tot de 'minsten' in het dorp. Zij was een op 13 november 1796 te Lelens geboren dochter van Jacobus Albertus Uilkens en Gezina Havinga. Haar vader was, toen zij op 21 maart 1816 het ja-woord aan Klaas Kornelis Stuivinga gaf, predikant te Eenrum. Op latere leeftijd werd Jacobus Albertus Uilkens zelfs professor te Groningen. Klaas en Julia bleven in het eerste jaar na hun huwelijk te Eenrum wonen. Klaas heeft blijkbaar eerst bij zijn vader gewerkt, want als op 10 oktober 1817 het eerste dochtertje Gezina geboren wordt, noemt hij zich 'rogmolenaar' te Eenrum.

Twaalf juni 1818 was voor hem een belangrijke dag. Op die dag kocht hij van Wibbe Wibbes Kloosterhuis, wonende te De Klei onder Ulrum, een roggemolen met het daarbij behorende huis en het voormalige sarrieshuis plus een stuk onbehuisd heem. Dit alles gelegen aan de Molenrijge te Kloosterburen. De verkoopprijs bedroeg f 3000,-. Klaas betaalde direct f 470,50, de rest zou hij op 1 mei 1819 betalen. In het verkoopcontract werd bedongen dat de verkoper in de gemeente Kloosterburen geen andere molen zou bouwen of kopen. In dienst treden bij een andere molenaar binnen deze gemeente werd eveneens verboden.

Klaas vloog zo onder de vleugels van zijn vader vandaan en kon zelfstandig beginnen. Het blijft natuurlijk de vraag of hij vooral molenaar/eigenaar of actief molenaar was. We kunnen hem in ieder geval een echte ondernemer noemen.

Hij durfde risico's te nemen. Op 17 februari 1819 kocht hij een tweede molen, nu te Leens. Klaas Kornelis Stuivinga mocht zich met een koopprijs van f 2130,- eigenaar van de molen en het daarbij behorende huis noemen. Verkoper van dit huis en de molen was weduvrouw Grietje Annes

Een in 1917 gemaakte foto van de koren- en pelmolen "De Hoop" te Leens. Gebouwd omstreeks 1810 en afgebrand op 1 september 1918.

Archief: C.E. van der Horst.

Huizinga, geassisteerd door haar nieuwe "eheman" Fokke Jacobs Tillema, molenaar te Leens. De huur voor de grond bedroeg f 6,- per jaar, te voldoen aan de pastorie te Leens, benevens de last om voor de tijdelijke predikant zonder betaling te malen.

Het gezin Stuivinga verhuisde nu naar Leens. Hier zagen voor het eerst zoon Cornelius, geboren op 19 mei 1819 en dochter Margaretha, geboren op 14 mei 1821 het levenslicht. Hun vader mocht zich toen reeds molenaar op een gloednieuwe molen noemen. Op 5 oktober 1821 verkocht hij, waarschijnlijk om de lasten te verlichten, alle eigendommen gelegen aan de Molenrijge te Kloosterburen. Het oude sarrieshuis verwisselde voor f 75,- van eigenaar. Koper werd Geert Jans Oling.

De overige bezittingen te Molenrijge werden aan Luitjen Jans Barkhuis verkocht. Hij betaalde f 1600,-. Klaas schoot er zo, in drie jaar tijd, f 1325,- bij in. Zeventien jaar later verkochten de voogden van de zeven minderjarige kinderen van Luitjen Jans Barkhuis en Maria Derks Groeneveld dezelfde molen opnieuw. De koper, Freerk Lubberts van Dijken, betaalde voor de molen alléén al f 1825,-! Een prijsvergelijking is natuurlijk niet helemaal op zijn plaats. De op 31 mei 1838 verkochte molen zou een door Barkhuis nieuw gebouwde kunnen zijn, maar toch....

De komende jaren brachten Klaas Kornelis Stuivinga niet veel geluk. Op 25 juli 1823 overleed, waarschijnlijk tengevolge van een miskraam, zijn vrouw ~~na~~ Johanna Uilkens. Een jaar daarna, op 21 september 1824, zijn dochttertje Margaretha. Op 7 april 1827 werd de inventaris opgemaakt van de boedel van Klaas Kornelis Stuivinga en wijlen Julia Johanna Uilkens. We komen nogal wat bijzondere dingen tegen in deze inventaris. Wat te denken van een camera obscura, een verrekijker, een kast met boeken, een dambord, vijf landkaarten en zelfs een zonnewijzer in de tuin. Klaas had blijkbaar een brede belangstelling. Zijn bezittingen waren overigens vrij groot. Het gouden oorijzer van zijn

vrouw werd toendertijd op f 103,40 geschat. Klaas had daartegen ook forse schulden. Er stonden twee leningen van f 1300,-, twee van f 500,-, één van f 591,- en nog één van f 100,- uit. Deze schulden zijn wel te verklaren. De aankoop van twee molens, het opnieuw opbouwen van de ene, en het met verlies verkopen van de andere, zal hier zeker debet aan zijn geweest. De molen te Leens komen we eveneens in de inventaris tegen. Hierin lag vier mud gort met een waarde van f 28,- opgeslagen. Op zolder van zijn eigen huis bewaarde hij nog eens tien mud gerst met een waarde van f 35,-. Klaas hield zich, naast het werk op de molen, bezig met het houden van bijen en varkens. Hij bezat vier korven met bijen en hield twee varkens in een schuur. Er lag zelfs een siertuintje voor zijn huis. Hier bevonden zich twintig bloemstokken, een bankje en de reeds genoemde zonnewijzer met pedestaal.

Bovengenoemde inventaris was nodig, omdat Klaas op 30 april 1827 opnieuw in het huwelijksbootje stapte. De gelukkige was nu Korneliske Pieters Abbring, een 20-jarige dochter van Hilje Jacobs Vonk, "landbouwerse" te Zuurdijk en de toen reeds overleden Pieter Jeltens Abbring. Korneliske verschilde maar liefst dertien jaar in leeftijd met Klaas. Zulke grote leeftijdsverschillen kwamen vroeger meer voor dan nu. Heel wat huwelijken werden van te voren door de ouders geregeld. Leeftijdsverschil speelde dan niet zo'n grote rol, afkomst wel. Uit dit huwelijk werden zeven kinderen geboren, te weten: Hillegien, Pieter, Bernhard, Helke, Grietje en Barbara. Toen Klaas overleed, was zijn vrouw nog in verwachting van hem.

Ten tijde van dit huwelijk besloot Klaas zijn oude baan vaarwel te zeggen. Op 18 maart 1843 kocht hij van jonkheer Edzard Tjarda van Starckenborgh Stachouwer tot Wehe-den Hoorn, de borgstede en tuin van de voormalige, thans geamoveerde Weerborg" te Wehe-den Hoorn. De koopsom bedroeg f 600,-. Op deze grond liet hij een nieuwe boerderij bouwen, "Borgweer" genaamd.

*De door Klaas Stuivinga in 1843 gebouwde boerderij "Borgweer" te Wehe-den Hoorn.
Foto: H.A. Hachmer.*

Bij deze boerderij behoorde in totaal 1 bunder, 16 roeden en 20 ellen land. Hierop begon hij een boomkwekerij.

Lang is hij niet boomkweker geweest. Op 18 november 1847 overleed hij te Wehe-den Hoorn. Zijn laatste dagen had hij op het ziekbed gesleten. Zijn erfgenamen moesten aan medicum Beekhuis te Leens f 86,50 betalen voor geleverde medicamenten. Veel hebben deze medicamenten niet geholpen.... De notaris stelde de dato 1 februari 1848 een nieuwe inventarislijst samen. Deze lijst is aanzienlijk kleiner dan die van 7 april 1827. Er komen ook minder dure stukken op voor. Daar

staat echter tegenover dat de schuldenlast was teruggelopen. Er stond nog maar één hypotheek à raison de f 1300,- uit. De Weerborg werd op 15 februari 1848 verkocht aan Freek de Vries, deurwaarder en landeigenaar te Obergum. Hij betaalde f 1450,-.

De door Klaas Kornelis Stuivinga gebouwde Weerborg, nu "Borgweer" geheten, bestaat nog steeds. We kunnen hem vinden aan de oude weg van Leens naar Wehe-den Hoorn. De bouwstijl getuigt zeker van rijkdom. Als de muren van dit huis konden spreken, dan kwamen we heel wat meer te weten. Bronnen vertellen veel, maar niet alles!

